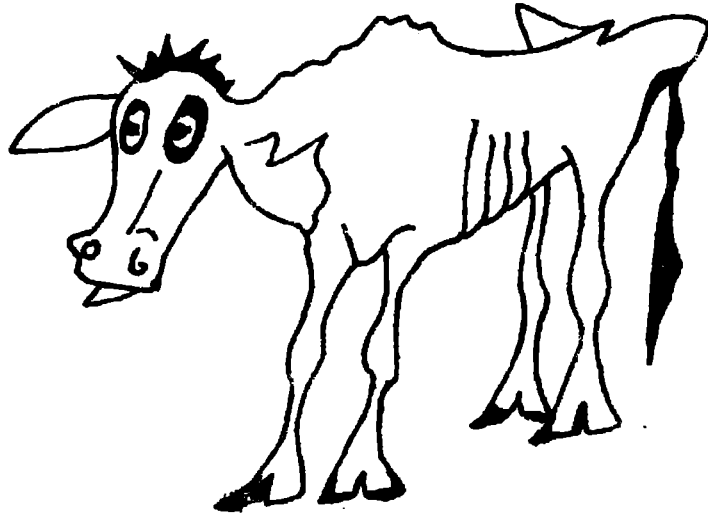

بیماری یون

منبع : مقاله وزارت کشاورزی انگلستان ۱۹۸۸

ترجمه : دکتر محی العین نیرومند

ماهیت بیماری :

بیماری یون (پاراتوبرکلوز) یکی از بیماریهای عفونی گاو ، گوسفند و بز میباشد . اسهال و کاهش تدریجی وزن بدن معمولاً " در این بیماری دیده میشود . اسهال معمولاً " شدید نیست و ممکن است در گوسفند یابز وجود داشته باشد . دامپاشی که علائم درمانگاهی بیماری یون را نشان میدهند بتدریج لاغر شده و نهایتاً " تلف میشوند بیماری به انسان قابل انتقال نیست .

بیماری یون در گله‌های انگلستان مشکلی اساسی نیست ولی وقتی بروز نماید ممکن است ضررهای اقتصادی جزئی را در گله‌های مبتلا بار آورد . معمولاً " کمتر از ۱٪ گله تلف میشوند ولی در موارد استثنائی این تلفات حتی به ۱۰٪ میرسد . فارمپاشی که دارای مدیریت خوب

هستند تلفات کمتری خواهند داشت. دام‌هایی که از غذای باکیفیت پایین برخوردارند و با دارای بیماریهای انگلی هستند، احتمال مرگ آنها از این بیماری بیشتر است. دام‌ها مخصوصاً پس از ایمن‌یابی یا بدن‌یابی حمل و نقل آسیب پذیرتر هستند. خسارات ناشی از این بیماری به دامداران از طریق کاهش تولید شیر، دوره طولانی بیماری و کاهش ارزش لانه دام‌های بیمار می‌باشد.

عامل بیماری و انتشار آن :

بیماری از طریق مایکوپلازما یا کتریوم پاراتوبرکلوزیس ایجاد می‌شود. این باکتری دارای ویژگی‌هایی است که عامل سل می‌باشد. عامل پاراتوبرکلوزیس در روده‌ها جایگزین می‌شود. اسهال و کاهش وزن تشابهی از ایجاد تغییراتی توسط عفونت در روده‌ها بوجود می‌آورند. عفونت معمولاً از طریق مصرف غذا و آب آشامیدنی آلوده یا کود دام‌های مبتلا انتقال می‌یابد. گزاله‌ها معمولاً با تغذیه از سرستانک یا ظروف آلوده به کود مبتلا می‌شوند. دام‌های جوان بیشتر از دام‌های بزرگ مستعد به بیماری بون هستند. علائم درمانگاه‌ها قبل از سن دو سالگی ظاهر نشده و در گروه سنی ۲ تا ۶ سالگی بیشترین موارد بیماری دیده می‌شود.

علائم بیماری

دام‌هایی که دارای علائم بیماری هستند باید توسط یک دام‌پزشک مورد معاینه قرار گیرند. البته علائم درمانگاهی اختصاصی نیستند. بیماری‌های زیادی هستند که منجر به کاهش وزن و اسهال می‌شوند. بیماری بون گاوهای جوان را مبتلا نموده و تنها چند راس از آنها هم‌زمان نشان دهنده علائم درمانگاهی می‌باشند. دوره‌های مکرر اسهال مزمن و کاهش وزن پیش رونده از علائم بسیار بیماری بون در گاوها می‌باشد. کاهش وزن علامت اصلی بیماری در گاوهاست و می‌تواند به بیماری دام‌های مبتلا دارای جثه‌ای لاغر، پشم باسوی زیر، پوست خشک و تولید شیر پائین هستند. درجه حرارت بدن دام‌های مبتلا ممکن است افزایش یافته یا تغییری نکند.

چهره يك گله مبتلا به یون :

در يك گله آلوده ، اغلب دامها در معرض آلودگی قرار خواهند گرفت . بسیاری از آنها آلوده نخواهند شد با این آلودگی خفیف خواهد بود و هر چند که این دامها علائمی از بیماری را نشان نمیدهند ولی بعنوان دامهای ناقل عمل می نمایند . در تعدادی از دامها ، عفونت تا مرحله ایجاد بیماری پیش میرود .

دوره بیماری متغیر است . بعضی از دامها ممکن است سالها مبتلا بوده ولی تلف نشوند ولی برخی دیگر از بیماری حادثتری رنج برند . در مورد اخیر ، تاریخچه بیماری نشانگر کاهش وزن دوماه پس از اzyman میباشد . اسهال ، از دست دادن آب بدن و مرگ ممکن است تنها چند هفته پس از يك سیرا شکار بیماری بروز نماید .

تشخیص بیماری :

تشخیص بیماری در بعضی موارد از طریق ارسال مدفوع یا نمونه های بافتی به يك آزمایشگاه جهت آزمایشات باکتریولوژیک و میکروسکوپیك قابل تأیید خواهد بود . ارگانیسیم را میتوان از مدفوع یا بافت جدا نمود . سوء امتیاز این روش آنست که احتیاج به ۲ تا ۴ ماه وقت دارد . مدفوع را میتوان از نظر مایکوباکتریوم پاراتوبرکلوریس بطور میکروسکوپیك آزمایش نمود ولی تشخیص این ارگانیسیم از سایر باکتریهای ترشی گسزا (Acid-Fast) که مولد بیماری نیستند بسیار مشکل است . برای مقاصد عملی قطعه کوچکی از مخاط که بوسیله کورت از دورترین محل قابل دستیابی از مخاط راست روده تهیه شده است ، کمک مفیدی خواهد کرد . ولی باید توجه داشت که موارد مثبت و منفی کاذب در این روش وجود دارد .

آزمایش میکروسکوپیك يك روده یا عفته لنفاوی میتواند تشخیص را تأیید نماید . ولی این روش نیز عملی نیست ، چون برای تهیه بیویسی از این بافتها احتیاج به جراحی هست . در اینجا نیز منفی های کاذبی هستند که مانع از تشخیص قطعی بیماری میشوند . روشهای ایمنی شناسی زیادی برای تشخیص دامهای آلوده وجود دارند . این تستها عموماً " برای تشخیص صحیح بیماری يك يك گاوها به اندازه کافی قابل اعتماد نیستند ولی برای

مقاصد کنترل بیماری در سطح کله مفید هستند .

تستهای خونی وجود دارند که کمی دقیق ترند ولی لازم است اینکار با همکاری دامپزشک و آزمایشگاههای رسمی انجام شود .

بیماری یون را میتوان با مداینه لاشه نیز تاخیر نمود . عفونت فوق بافت ضخیم شدگی و عظم عقدههای لنفاوی درگله میشود . در بسیاری از موارد این تغییرات حتی در موارد پیشرفته قابل مشاهده نیستند . تشخیص بیداری باید از طریق آزمایش میکروبیولوژی و باکتریولوژی با فها صورت گیرد . تشخیص بیماری با استفاده از این روشها در موارد پیشرفته کاملاً دقیق است . دامپزشکی که آلودگی شدیدی ندارند ممکن است بیماری آنها را تشخیص داده بشود .

درمان :

انواعی از داروها در جهت کنترل بیماری در مانگاهی یون در حال حاضر آزمایش شده است ولی هیچگونه درمان اختصاصی وجود ندارد .

واکسیناسیون :

واکسن بیماری یون در گلهها مصرف نمیشود چون با تست توپوکلوز که پیوسته از واکسیناسیون صورت میگیرد مداخله مینماید .

پیشگیری و کنترل :

دامدار باید تلاش کند گلههای ماری از بیماری باشد و این از طریق پرورش تلیسههای خود دامداری بعنوان گاوان جایگزین عملی میگردد . اگر تلیسهها ضرورتاً " باید خریداری شوند ، باید سعی کرد تا از راه داران شناخته شده و بنام خریداری شوند . محدود سازی انتشار بیماری از گلههای آلوده به گلههای پاک بسیار مهم است . انتقال و جابجایی بیداری در گلهای ثابت شده ، از فروش دامهای آلوده برای شیردهی با اصلاح نژاد جلوگیری اجتناب نمود .

دامپزشکی که علائم بیماری را نشان میدهند همچنین دامهای ناخوب و غیر بهداشتی را

دلیل ادامه این بیماری است. در گله‌های آلوده، تعداد دام‌های ناقل ۲۰ برابر گاو‌های سالم است که علائم بیماری را نشان می‌دهند. روش‌های حذف و ارتقاء سطح مدیریت با استفاده از مشاورات دام پزشکی بیماری یون را تا حد قابل قبولی کاهش می‌دهد.

الف) دستورالعمل‌های مدیریتی برای گله‌های شیری آلوده

- ۱- گوساله‌ها را بلافاصله پس از تولد به مکان تمیزی منتقل نمایید.
- ۲- سرپسنگ را تا قبل از مصرف کلستریم یا تتراسایکلین فریز نکنید.
- ۳- گوساله‌ها را در جایگاه‌های انفرادی پرورش داده و هرچه سریعتر شیر خشک با کیفیت خوب در اختیار آنها قرار دهید.
- ۴- دام‌های جوان را از آلوده شده به گوساله‌های بالغ محافظت نمایید.
- ۵- اطمینان حاصل کنید که آب و غذا مصرفی گوساله‌ها و گاو‌ها آلوده نیستند.
- ۶- دام‌های جوان را در مرتع تمیز به چرا ببرید و جایگاه‌های زمستانی مجزا از دام‌های بالغ در دسترس قرار دهید تا تلیسه‌ها به مرحله شیردهی برسند.
- ۷- پس از اطمینان از وجود بسیاری در گله، گاو‌های لاکر و وارده را از گله جدا نمایید.
- ۸- جاهایی که دام‌های مبتلا به پاراتوبریکلوژیس را پرورش می‌دهند باید با کلسیم و ضد عفونی شوند. هیدروکسید سدیم (محلول ۳٪) ماده ضد عفونی کننده موثری است.
- ۹- گاو دام‌ها را مرتباً "از محل زیست آنها خارج نموده و در مزارع کشت شده پخش کنید." از پراکنده شدن آن روی مراتع مورد تغذیه دام جلوگیری کنید.
- ۱۰- دام‌هایی که علائم بیماری را بصورت درمانگاهی نشان می‌دهند حذف نموده و لاشه آنها را برای اکتید تشخیصی مورد آزمایش قرار دهید.
- ۱۱- همه نتاج، مادران و خویشتاوندان دام‌هایی که آلودگی شان تأیید شده باید حذف شوند.

ب) دستورالعمل‌های مدیریتی برای گله‌های آلوده گوشتی

- ۱- اطمینان پیدا کنید که آب و غذای مصرفی گوساله‌ها و گاو‌ها آلوده نیست.

۲- تراکم دامها و / یا میزان بستر آنها را طوری تنظیم نمایید که تراکم کود کاهش یابد بطوریکه گاو و یا بابه ماه ، زایمان کرده و آنهایی که احتیاج به مراقبت دارند ، بستر تمییز میداشته باشند .

۳- گوساله های از شیر گرفته شده و جایگزین را از گله بالغ جدا سازید ، تلیسه ها و گاو و یا بابه شکم زائده را از گله های بالغ برای گذراندن طول زمستان و زایمان از گله های بالغ جدا نگهداری کنید .

۴- از آلودگی گوساله های جوان به مدفوع گاو های بالغ جلوگیری کنید .

۵- گاو های لاغر را از زمانی که علت لاغری آنها مشخص نشده از گله جدا نگهدارید .

۶- اسانک نگهداری گاو های یونی را تمیز و ضد عفونی کنید . که بدین منظور سدروزاناسید سدیم (محلول ۲٪) بک ضد عفونی کننده موثری است .

۷- کود دامها را مرتباً " از محل زیست آنها خارج کرده و در مزارع کشت شده بکار کنید .

۸- زیرا کفشدن در روی مراتع مورد تغذیه دامها جلوگیری کنید . اگر مزارع در دسترس نباشد ، کودها را در محلی بدور از دسترس گاو ها انباشته نمایید .

۹- دامهایی که علائم درمانگاهی بیماری را نشان میدهند حذف کرده آنها را بجهت اسانک آزمایشگاه تشخیص ارسال نمایید .

۱۰- همه نواحی ، مازران و خویسراوندان دامهایی را که آلودگی شان ناشی شده حذف نمایید .

ج - دستورات مدیریتی برای گله های آلوده گوسفند و بز

۱- اطمینان پیدا کنید که آب و غذای مصرفی آلوده نباشد .

۲- تراکم دامها و / یا میزان بستر آنها را طوری تنظیم نمایید که تراکم کود کاهش یابد بطوریکه حیوانات بایسرا ، زایمان کرده و آنهایی که احتیاج به مراقبت دارند ، بستر تمییز داشته باشند .

۳- از آلوده شده حیوانات جوان با مدفوع حیوانات بزرگ جلوگیری کنید .

۴- کود دامها را مرتباً " از محل زیست آنها خارج و در مزارع کشت شده بکار کنید زیرا کفشدن در روی مراتع مورد تغذیه دامها جلوگیری نماید . اگر مزارع کشت شده در دسترس

- نیبود ، کودها را در محلی دور از دسترس حیوانات انباشته نمائید .
- ۵- حیوانات لاغر را تا زمانی که علت لاغریشان مشخص نشده از گله جدا نمائید .
- ۶- محل نگهداری حیوانات مبتلا به یون را تمیز و ضد عفونی نمائید که بدین منظور هیدروکسید سدیم (محلول ۳٪) ضد عفونی مناسبی میباشد .
- ۷- دامپائی را که علائم درمانگاهی بیماری را نشان میدهد حذف و لاشه آنها را به بیابان آزمایشگاه تشخیص از سال نمائید .
- ۸- همه نتاج ، مادران و خویشاوندان دامپائی را که بیماریشان تا فردا شده حذف نمائید .